

11.9. 2016 – MALÍČ – KAMÝK – PORTA BOHEMICA – VELKÉ ŽERNOSEKY

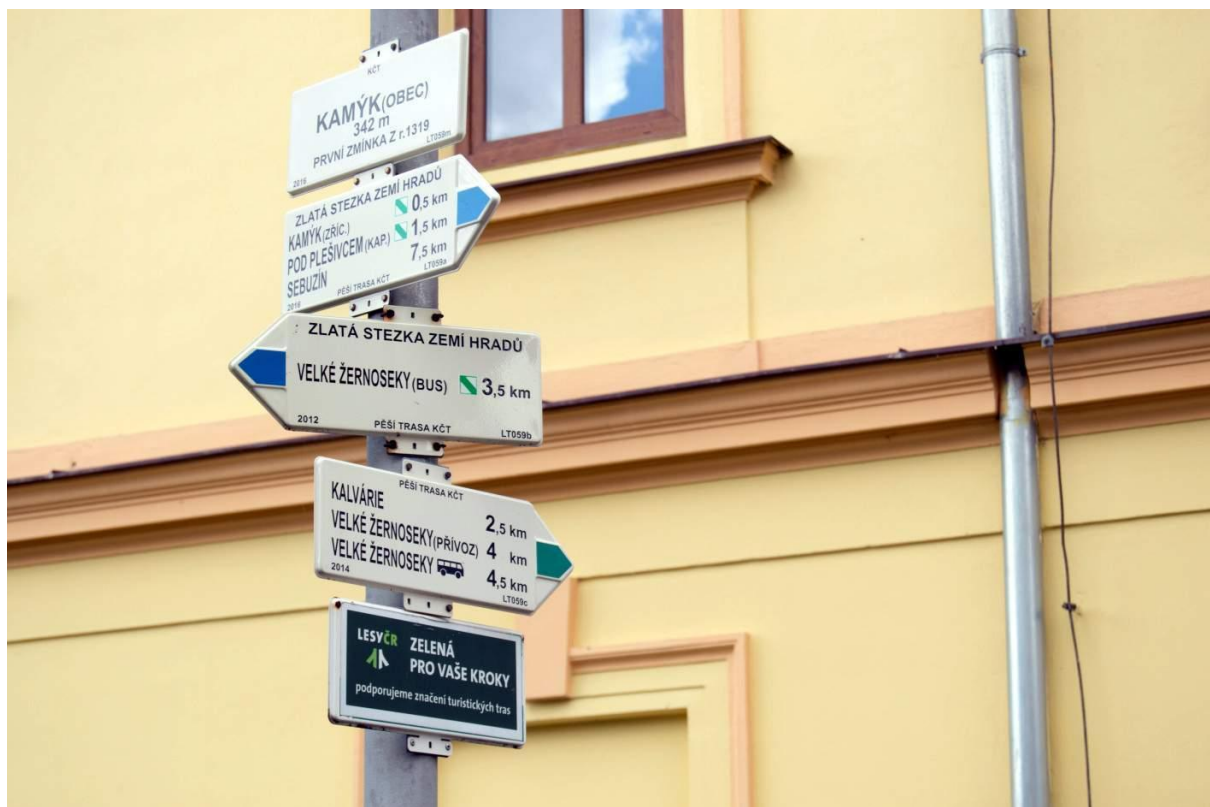
Je neděle, máme za sebou první vyučovací týden a tak plánujeme náš zasloužený výlet. Je sice již září, ale panují u nás nezvyklá vedra. A proto se i naše dnešní putování bude točit kolem vody. Jedeme na Litoměřicko. S trochou komplikací projíždíme Litoměřice a již za necelých 10 minut parkujeme na malebné (v současnosti sice trochu rozkopané) návsi vesničky Malíč.

Náš první cíl je bývalý hrad Kamýk. Z návsi dále pokračujeme jabloňovými sady - pěšina se téměř ztrácí ve vzrostlém plevelu, ale jablíčka jsou zde pěkná. Přicházíme k asfaltové silnici.

Zde odbočujeme vlevo a po chvíli přijdeme na malé náměstíčko.

Zde se nejprve koukneme na turistické cedule – k modré značce se připojuje zelená, a po ní půjdeme, až se vrátíme od hradu. Hned vedle hospody je dům, v němž pobýval Bedřich Smetana. Ten se dokonce v Kamýku oženil. Bettinu Ferdinandovou si zde vzal 10. července 1860. Její bratr, Ota Polák, byl majitelem zdejší tvrze.

Jdeme stále do kopce, nakonec i do schodů. Zde se objevuje moc hezké jezírko

Na konci schodů je informační tabule, kde si přečtete informace o hradu i o tom, které kopce a města uvidíte, až vystoupáte úplně nahoru. Dál budete pokračovat cestičkou, pochopitelně pořád do kopce, která vás spolehlivě dovede až k hradu.

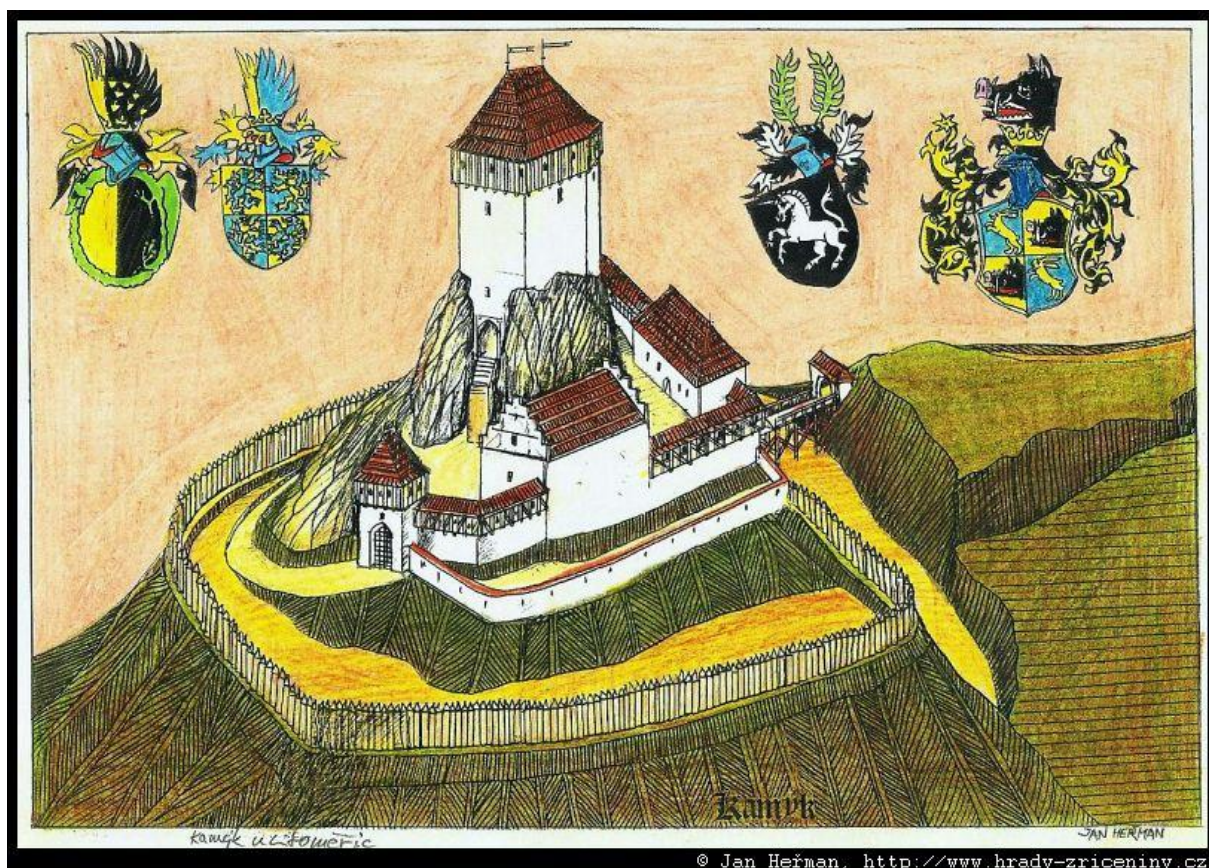

Zbytky středověkého hrádku Kamýk stojí na strmé skále v nadmořské výšce 382 metrů. Jméno hradu odpovídá jeho poloze, protože slovo "kamýk" znamená skála (kámen). Menší tvrz byla vystavěna **na počátku 14. století** na rozkaz krále **Jana Lucemburského**. Ten ji roku 1319 udělil v manství Jindřichu Kamyckému, který byl také pravděpodobně jejím stavitelem

Stavba byla provedena ve **tvaru věže pětibokého půdorysu** a věrně kopírovala vrchol skalního ostrohu. Obvodové zdi byly široké okolo 220 centimetrů, stavebním materiálem byla **světlá opuka a tmavý čedič**.

Osazenstvo Kamýku mělo za úkol **střežit a ochraňovat cesty** procházející pod hradem do Litoměřic až k přivozu v Prackovicích. A dál ještě přes České středohoří do údolí Bělé až k zemským hranicím. Vzhledem k výšce skalního ostrohu a **široké viditelnosti do dálky** - Litoměřice, Lovosice, Hazmburk, Košťálov, Lovoš, Milešovka, Kletečná, Žernoseky, Libochovany - se můžeme domnívat, že hrad měl i velmi **význačnou funkci signální**.

© Jan Heřman, <http://www.hrady-zrizeniny.cz>

Za třicetileté války **dobyli hrad Sasové** a kolem roku 1650 byl již zříceninou. Další zkázou Kamýku - tak jako skoro u všech

opuštěných a zpusťlých hradů - byli **obyvatelé obce**, pro něž se stal hrad levným zdrojem stavebního materiálu. Dnes se z Kamýku **dochovaly zbytky hradeb a ruina věže**.

Od hradu jsou nádherné výhledy do krajiny – sopečné kopce jsou jako kužely a tvoří v krajině neuvěřitelné scénérie!

Od hradu se vracíme stejnou cestičkou až na náměstíčko, kde se napojíme na zelenou. Chvilí jdeme po silnici – vždy, když se obrátíme, máme na Kamýk krásný pohled

A po cestě si ještě vyprávíme pověsti z hradu – není jich málo, tak alespoň tu nejpodstatnější.

Kamýcká růže - Bývalo veselo na Kamýce, když pánu hradu narodilo se krásné děvčátko. Těžký smutek ale vešel do hradu, když matka dítěte zemřela. Rytíř žil potom jen pro své dítě, z kterého vyrostla krásná panna. Růží z Kamýku jí sousední rytíři nazývali. Mnoho ženichů ucházelo se o její ruku. Panna všecky zamítla.

Mezi odmítnutými byl i rytíř Templářského hradu v Malých Žernosekách. Přísahal jí za to pomstu. Když jednou panna procházela se v zahradě pod hradem, uloupili ji pacholci Templářovi a odnesli do hradu Templářů. Nešťastný otec nemohl dceru najít, přestrojil se za potulného pěvce a hledal dceru od hradu ke hradu. Nikde po ní ani stopy nebylo. Když z bludné pouti domů se vracel, zastavil se v kapli templářského hradu v Malých Žernosekách, kde odpočíval. Tu slyší v kryptě pod sebou nárek a pozná hlas své dcery. Hned věděl, co se stalo. Pospíšil domů, ozbrojil svůj lid, v noci přepadl klášter a dobyl jej. Když však panoši víko krypty nadzvedli, našli dívku již mrtvou. Růže Kamýcká uvadla. Rozhněvaný otec zapálil a rozbořil hrad Templářů. Nikdy jej již nevystavěli. Ještě před osmdesáti lety bylo vidět zbytky jeho zdí.

Od silnice stoupáme opět do kopce mezi poli – sluníčko pěkně upaluje – může být již 30 stupňů Celsia. Ale za chvíli vstoupujeme do listnatého lesa, kde je jakýs takýs chládek. Asi dva kilometry jdeme lesem – u rozcestí stojí pěkná kaplička. Od ní stoupáme stále do prudšího kopce

V lese je celkem dost ukrytá kaple Navštívení Panny Marie – je vidět, že se o ní věřící starají

Kaple stojí na místě bývalé tvrze. Původně byla dřevěná, v roce 1759 byla postavená na zděných základech Ondřejem Waldmanem, lesníkem ve službách lovosické vrchnosti. V devadesátých letech 20. století proběhla obnova této kaple zásluhou libochovanské farnosti. Kaple je oblíbeným poutním místem.

A za chvíli již stojíme na vyhlídce **Tři kříže – říká se tomu zde také **Kalvárie****

Tři kříže jsou na vrcholu kopce zmiňovány již v roce 1587. Historie místa je dána spíše množstvím pověstí než skutečnými fakty.

Místo, kde řeka Labe proráží hradbu Českého středohoří má svoji historii už v třetihorách, kdy vznikl podklad Českého středohoří, který byl pomalu vyzdvihován nad okolní terén. Labe se zařezávalo hlouběji a hlouběji. Vznik kaňonovitého údolí protínajícího České středohoří v délce okolo 40 km je kladen do starších čtvrtohor. Místu, kde řeka Labe vstupuje do Českého středohoří se říká **Česká brána - Porta Bohemica**.

České Středohoří je pro mnohé turisty krajina ještě nepoznaná, zapomenutá a nedocenená. Nepříliš vysoké čedičové vrchy vzniklé sopečnou činností táhnoucí se od Loun přes Lovosice, Litoměřice, Ústí nad Labem až na sever k Děčínu a České Kamenici, svírají ve svém středu široké koryto řeky Labe a vytváří hluboký kaňon. Právě zde leží proslulý úrodný kraj *Zahrada Čech*, na jehož jižním okraji podle pověsti stanul bájný praotec Čech, když shlížel z památné hory Říp.

Snad každý vyšší vrch je zde korunován zříceninou hradu nebo se k němu váže nějaká událost. Zdejší krajina učarovala - jak jinak - i "běhateli po kopcích" básníku Karlu Hynku Máchovi, a svého času si sem přijížděl pro inspiraci do svých mayovek známý německý spisovatel Karl Friedrich May

Po původu jména ostrohu Tři kříže není třeba složitě pátrat, neboť dodnes jej korunují tři

masivní dřevěné kříže. Jejich předchůdci zde stávali již od roku 1587. Čas od času se některý z křížů zborší, ale vždy se našel nějaký nadšenec, který sem umístil kříž nový.

Proč název Kalvárie?

Kalvárie - latinsky Calvaria - je název vrchu u Jeruzaléma v Izraeli, na kterém byl ukřižován Ježíš (spolu s dvěma darebáky - proto tři kříže). Kalvárie je ve spojitosti s Ježíšovou smrtí zmiňována ve všech čtyřech svatých evangeliích. Míst zvaných Kalvárie nebo Golgota je po české krajině roztroušeno více. Jedná se skoro vždy o poutní místa s kříži nebo kaplí.

Dávná pověst vysvětluje přítomnost tří křížů na Kalvárii takto. Mělo se stát, že do sličného a udatného rytíře, který pobýval na nedalekém hradě Kamýku, se zamilovaly tři panny - věrné přítelkyně na život a na smrt. Protože ale rytíř byl jen jeden a ony tři, tak se rozhodly, že když

ho nemohou mít za manžela všechny, tak ani jedna - a svorně běžely na skálu a z ní skočily do Labe. Když se o jejich smrti dověděl onen rytíř, dal postavit na jejich památku na skalisku tři kříže, které tam od té doby stojí.

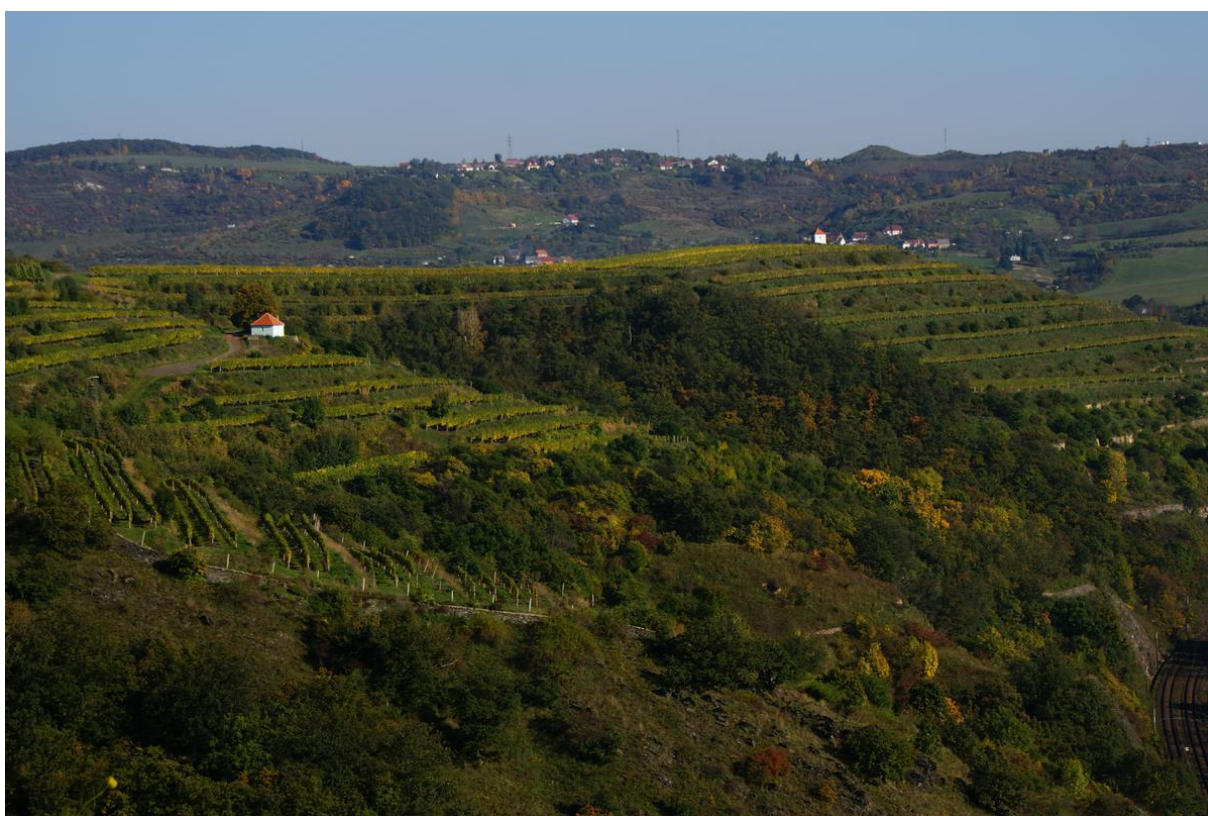
Vrcholová náhorní plošina vrchu Kalvárie byla osídlena patrně již asi tisíc let před naším letopočtem, o čemž svědčí mohutné valové opevnění táhnoucí se v délce 500 metrů, které je zdola, z cesty podél Labe, velmi dobře patrné.

Později se zde usídlili Keltové a po nich si tu zbudovali své hradiště Slované. Nepodložená pověst říká, že zde kdysi stával i hrad. Na vedlejším vrchu Velká Vendula ale opravdu hrádek stával.

Rozhledy jsou odsud prostě báječné !!

Ale báječně také upaluje sluníčko – přímo se sem nahoru do nás opírá, a tak honem dolů k řece Labi. Volíme prudký sestup po zelené – značka by nás měla dovést až do Velkých Žernosek . Stezka je úzká o - pravdu tak pro dvě nohy. Prudce a klikatě se vine dolů a na

mnoha místech je podemleta. Je třeba dávat dobrý pozor na větve a kořeny. Počítáme, že jestli jí nebude nikdo udržovat, tak do dvou, tří let zcela zanikne.

Konečně jsem u Labe - a kupodivu po chvílce nelézáme i krásné místo vhodné ke koupání. Schody dokonce i se zábradlím nás bezpečně dovedou do vody – je to balada – svléknout ze sebe

propocené oděvy a zaplavat si. Labe je zde docela čistoučké a voda proudí rychle. Koupání si užíváme jak jen to je nejdéle možné – asi na něj nikdy nezapomeneme – bylo to prostě fajn. Nerady se opět oblékáme a pokračuje po cyklostezce kolem řeky až k podchodu pod železnicí, kterým se dostaneme do Velkých Žernosek. Ještě před mostem je přístaviště, kde funguje přívoz do Malých Žernosek.

Žernosecký úsek železniční tratě vystavěli v letech 1916 až 1917 italští váleční zajatci, jak připomíná pamětní deska na viaduktu s nápisem:

Žernoseky dostaly své jméno podle převažujícího zaměstnání svých obyvatel. Osadu obývali žernoseci, tj. ti, kteří vysekávali mlýnské kameny – žernovy z lomů nacházejících se v hojné míře na jejím území. Jeden z těchto lomů, který se postupně rozrostl do míry umožňující průmyslovou těžbu, funguje na území obce dodnes.

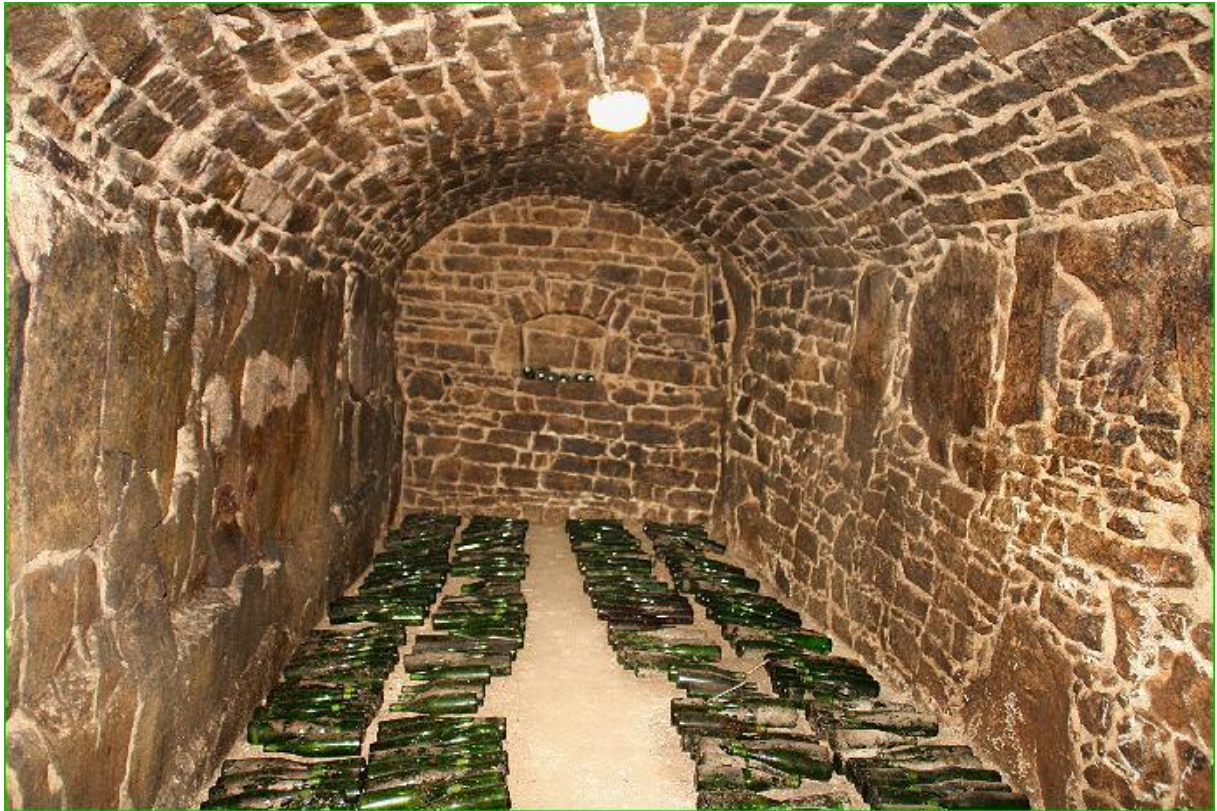
V této lokalitě probíhá těžba vzácného nerostu červenožlutého porfyru, který je v Evropě poměrně vzácný.

Historicky přispěla tato těžba určená pro výrobu mlýnských žernovů k největšímu rozkvětu obce spolu s existencí vinařství, jehož existence je doložena již ve 12. století.

Asi kolem roku 1143 povolal český král Vladislav II. několik desítek mnichů z kláštera Steinfeld nad Rýnem, kterým daroval vesnice Lovosice, Velké Žernoseky a další. Tito němečtí mniši byli pány Žernosek déle než 100 let a na místě hustých lesů založili bohaté

vinice. Poté se ujali vlády nad panstvím žernoseckým čeští páni z Lípy, kteří převzali od mnichů obrovské vinné sklepy, jenž jsou vytesány do skály a zaujímají plochu 2146 metrů a jsou spojeny chodbami o délce 275 m.

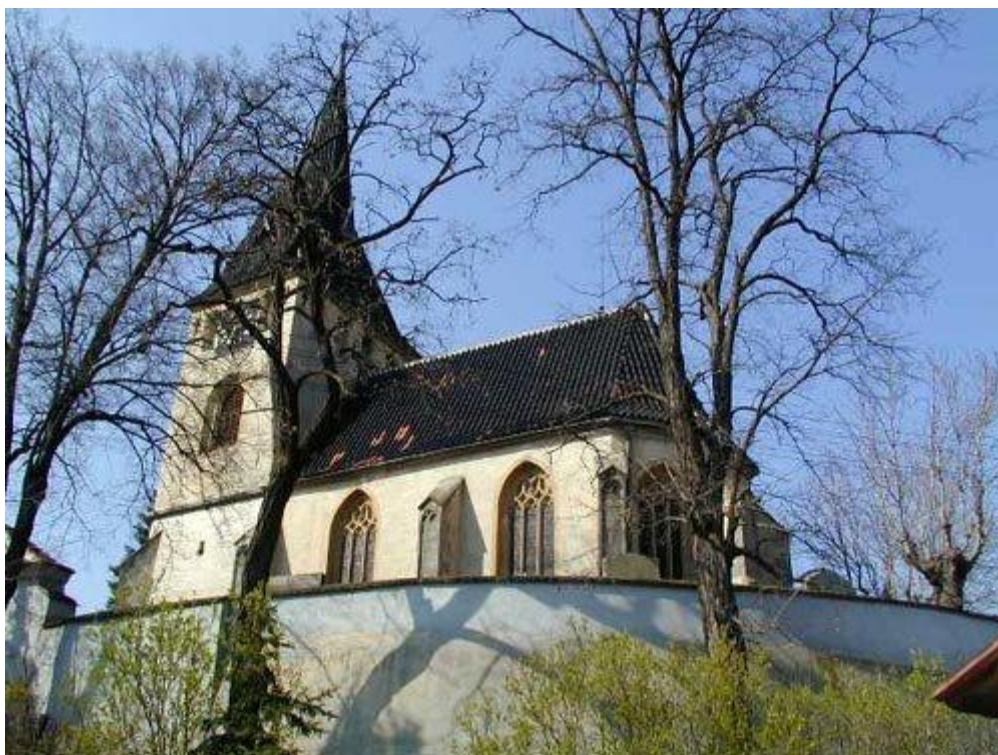
Za panování rytíře z Lichtenburga došlo k prodeji obce cisterciánskému klášteru Mariazell z Míšně.

Za husitských válek byli mniši vyhnáni a král Václav daroval panství sousedním knížatům do opatrování. Potom se staly Žernoseky majetkem pánů z Kamýku až do roku 1667, kdy byly Žernoseky prodány Janu Hartvigovi z Nostic. Od této doby zůstaly Žernoseky v rodině Nostic-Rienecku až do převratu.

Dojdeme ke kostelu sv. Mikuláše s gotickou věží. Je samozřejmě zavřený. Takže hledáme, kde bychom se mohli najíst a hlavně napít.

První nám padne do očí hospoda Lucie. Neváháme – navíc mají Svijanské pivo. A v letní zahrádce je příjemný chládek. Po občerstvení – dnes byla svíčková – knedlíky sice nic moc – ale hlad byl větší – musíme jít, abychom našly naše zaparkované autíčko.

Bohužel - místní zámek jsme nějak přehlédly Tak alespoň něco málo o něm Na místě rytířské tvrze byl na konci 18. století vybudován barokní zámek. Na konci 19. století sem přišel významný dendrolog Arnošt Emanuel Sylva-Taroucca, Působila tady česká menšinová

škola, pak výzkumná stanice, šlechtitelská vinařská stanice. V současnosti je zámek se sklepy v soukromém vlastnictví firmy Žernosecké vinařství.

Vyjdeme od hospody, projdeme kolem kostela a na konci Žernosek již vidíme modrou TZ. Odbočujeme na polní cestu a již opět bičovány slunečními paprsky, stoupáme zase značně zarostlým porostem k vesničce Malíč. Jméno Malíč vzniklo přivlastňovací příponou z osobního jména *Malík* a znamenalo původně “Malíkův”, tedy Malíkův dvůr. Jdeme kolem historické požární zbrojnice a ještě honem pospícháme do hospůdky, kde si dáváme bezinkovou limonádu – sladká, ale studená

Po cestě domů nás napadá myšlenka, že bychom se ještě mohly zastavit na nedalekém Žernoseckém jezeře, a znovu se vykoupat. Odbočujeme tedy z hlavní silnice a po chvíli již vjíždíme do areálu kempu a stavíme u jezera.

Píšťanské či Žernosecké jezero je uměle vytvořený pískník, vzniklý v 50. - 60. letech průsaky vody z řeky Labe, která zde zatopila lom na štěrkopísek. Rozloha Píšťanského jezera je asi. 90 ha. Leží pod

čedičovým vrchem Radobýl. Zdejší písek, který se zde těžil, byl použit pro výstavbu velkých vodních děl na Vltavě, zejména Slapské přehrady a Orlické přehrady.

Na jezeře najdete tři **malé ostrovy** a dva výraznější výběžky pevniny. Směrem do jezera, na severním konci je jezero spojeno cca 300 m dlouhým průtokem s řekou Labe. **Jezero má čistou vodu** a poměrně **vysoké písčité břehy**, připomínající mořskou pláž. Kromě přístaviště a hotelu jsou zde k dispozici dvě restaurace a parkoviště.

ALE – voda je zde po předchozích vedrech tak zelená, že nenajdeme odvahu do ní vůbec vkročit. I když nějací odvážlivci včetně malých dětí se na nedaleké písčité pláži koupají. No nic – projdeme i po mostě a hledáme, zda by se opravdu našlo místo s čistší vodou, ale všude jen zelená barva řas. Takže rychle nasedneme do auta a vrátíme se domů. Sice opět celé mokré a zpocené, ale šťastné – nové poznatky, krásné vykoupaní a opravdu vydařený výlet!

